

LLAEBIO DRAAIT DOOR

Nieuwjaarswensen met mentimeter!

Wat is jouw nieuwjaarswens voor 2021?

mensen ontmoeten

zonnige bedrijfsbezoekjes zonder droogteproblematiek!

Terug kunnen samenkomen ten velde!

terug samen het glas te kunnen heffen

Terug kunnen knuffelen

Mijn familie en vrienden terug te mogen omhelzen :-)

vrijheid!

tijd voor wat belangrijk is

Bovenal een goeie gezondheid, maar ook de moed om duurzame verandering toe te juichen

Wat is jouw nieuwjaarswens voor 2021?

een goede gezondheid en succes & plezier in alles wat je onderneemt

Anderlecht kampioen in een vol stadium :)

een sprankelend agro ecologische 2021 :)

gezonde mensen, planten en dieren, en veel interactie tussen allemaal

Een goeie gezondheid voor iedereen

Een positieve spiraal voor agro ecologie in Vlaanderen

Erkenning van de nood aan een meer agro-ecologische landbouw!

Gezondheid! Ingehaalde, uitgestelde activiteiten! Ontmoetingen buiten Teams! ...

bruisend van activiteit voor bio en AE in hoofd, hart en op t veld

Wat is jouw nieuwjaarswens voor 2021?

veel gezelligheid

Genzondheid

BB staat voortaan voor Beter Boeren

Veel grote bubbels

ik wens een jaar van liefde, respect
voor mens en moederaarde

Dat we elkaar eens fysiek kunnen
ontmoeten

Heldere inzichten en gezonde
boerenbedrijven.

gezondheid voor iedereen

Een gezond jaar waarin we kunnen
doen wat we graag doen :)

Wat is jouw nieuwjaarswens voor 2021?

Op een vruchtbare werking met
landbouwers met fysieke
bijeenkomsten met landbouwers

Veel locatiebezoeken!

Een sociaal normaal 2021 - maar op
klimaat-biodiversiteitsvlak een flinke
stap vooruit

COVID voorbij

Agenda

- Update Living Lab Agro-Ecologie en Biologische Landbouw
- Voorstelling van projecten rond agro-ecologie en bio:
 - *Roterend begrazen* - Jeroen Watté
 - *Agroforestry 2025* - Bert Reubens
 - *Nieuwe verdienmodellen* - Nele Lauwers
 - *Farming for Climate* - Bernard Escoyez / Pascal Durdu,
- Aankondiging evenementen partners

Update LLAEBIO

Webinar Faire Prijs

- Webinar Verdienmodellen 03/12
- Webinar Kostprijs aanstaande donderdag 14/01
 - Patrick Meulemeester: Innovatiesteunpunt
 - Erik Krosenbrink: Milagro en Landwijzer
 - Arne Vastershaeghe: De Zonnekouter
- Webinar Rol van Marketing 04/02
 - Melanie van Raaij: Innovatiesteunpunt
 - Laurence Claerhout: Linked Farm
 - Jan Vanhuysse: Wassende Maan

ALL-READY

- Kaderen binnen Europese context
- ALL-READY: doelstelling en aanpak
- Rol van LLAEBIO

ALL-READY binnen de Europese context

- **EC (Horizon Europe)**: opzetten ‘partnership on agro ecology living labs and research infrastructures’ (start 2024)
- **Wat, waarom, hoe van ‘partnership’?**
 - **Wat? Samenwerkingsverband** tussen EC, deelstaten, private/publieke partners (co-funded)
 - **Waarom?** EU breed kennisdeling en ervaringsuitwisseling verbeteren, versterken van innovatie en onderzoek rond agro-ecologie, implementatie van agro-ecologische praktijken stimuleren
 - **Hoe?**
 - Opzet en management van EU breed netwerk van LL en onderzoeksinfrastructuur rond agro-ecologie
 - Kader met gunstige condities voor lange termijn onderzoek en living labs die werken rond agro-ecologie

ALL-READY binnen de Europese context

Co-creation process

ALL-READY: doelstelling en aanpak

13 partners (oa ILVO), coordinator INRAE, 1/11/2020-31/11/2023

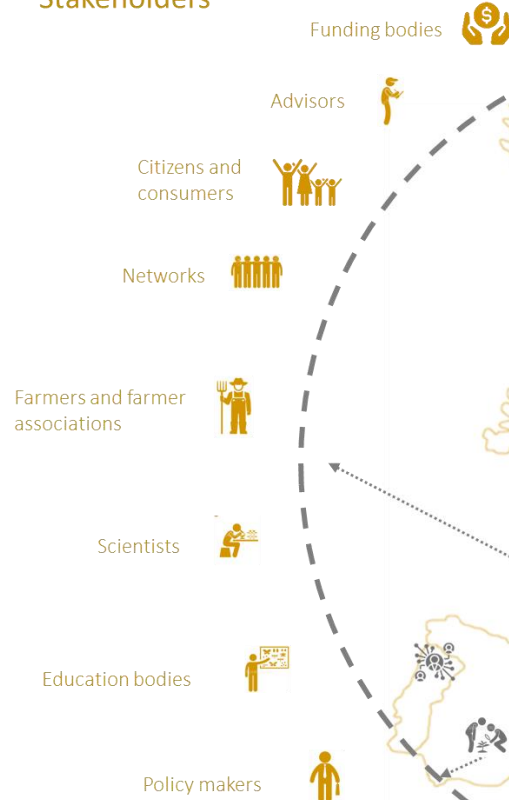
Algemene doelstelling: bijdragen in voorbereiden partnership

- Partnership activiteiten
- Focus partnership
- ‘Funding’ partnership
- Specifieke focus op ‘Opzet en beheer EU breed netwerk van initiatieven’:
 - Inventarisatie van bestaande initiatieven (voortbouwen op enquête EC)
 - Onderzoeken van potentieel en noden voor oprichten nieuwe initiatieven
 - Aanbevelingen/kader creëren voor organisatie datamanagement, kennisuitwisseling tussen initiatieven, organiseren van trainingen, financiering, etc.

ALL-READY: rol van LLAEBIO

- Aftoetsen resultaten project op haalbaarheid, relevantie bij bestaande initiatieven
- Opzet van **Pilot network van bestaande initiatieven (living labs, onderzoeksinfrastructuur agro-ecologie) (M6)**
- Jaarlijkse workshop
- LLAEBIO is lid 'pilot netwerk'

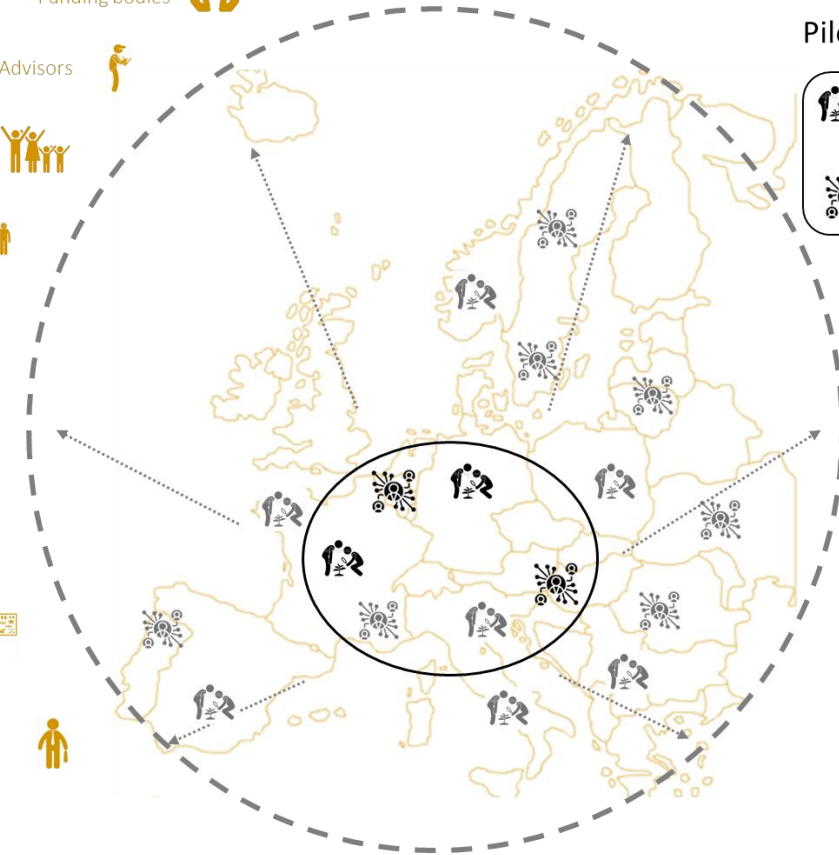
Stakeholders

Pilot network

AgroEcoLLNet

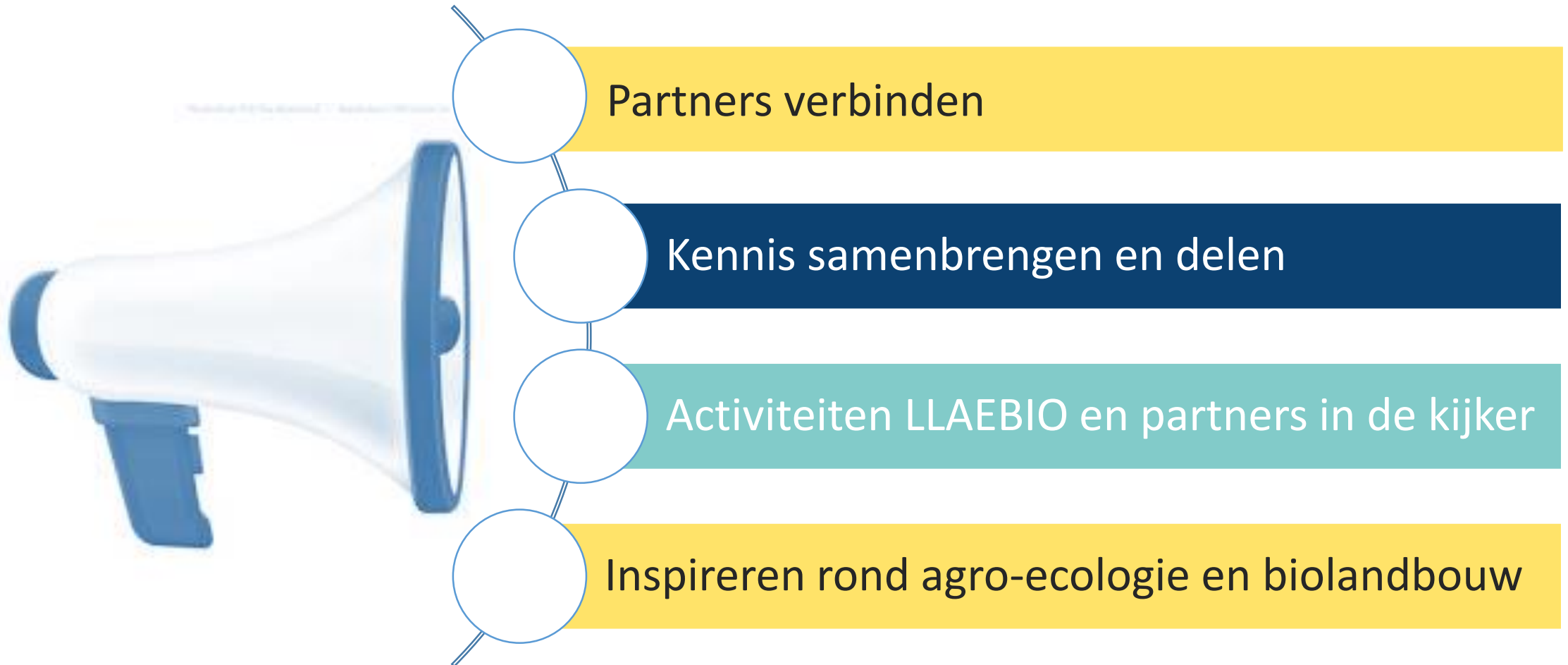

Webinar 'Inspirerende verhalen'

- **Doelgroep webinar:** verbinden van landbouwers die geïnteresseerd zijn in agro-ecologie voor een gezondere bodem en op zoek zijn naar collega's om mee te netwerken en kennis te delen
- **Opzet webinar**
 - 2 filmpjes **TRANSAE project** (Interreg Vlaanderen- Wallonie-Frankrijk): landbouwer getuigt over ervaring met toepassen agro-ecologische praktijken voor een gezonde bodem
 - Gemodereerde vraagstelling aan beide landbouwers met input van deelnemers (experten en landbouwers) van het webinar
 - Gefaciliteerde kennisuitwisseling rond agro-ecologische praktijken en bodembeheer
- Timing: februari- maart 2021 (organisatie werkgroep 'demo')

Communicatieplan LLAEBIO

Communicatiekanalen

- e- maillijst geïnteresseerden
- Websites (www.llaebio.be, ...)
- Sociale media:
 - LinkedIn
 - Andere (Facebook, Twitter, Youtube, ...)
- Nieuwsbrieven (eigen en bestaande)
- Activiteiten (LLAEBIO draait door, Webinars, ws, ...)
- Algemene en vakpers

LLAEBIO kanalen staan open voor delen van informatie van alle partners

Opmaak communicatieplan LLAEBIO

Wat?

- activiteiten, informatie LLAEBIO en partners
- AE en bio relevante info, ...

Hoe?

- artikels, video, uitnodigingen, korte boodschappen,

Waar?

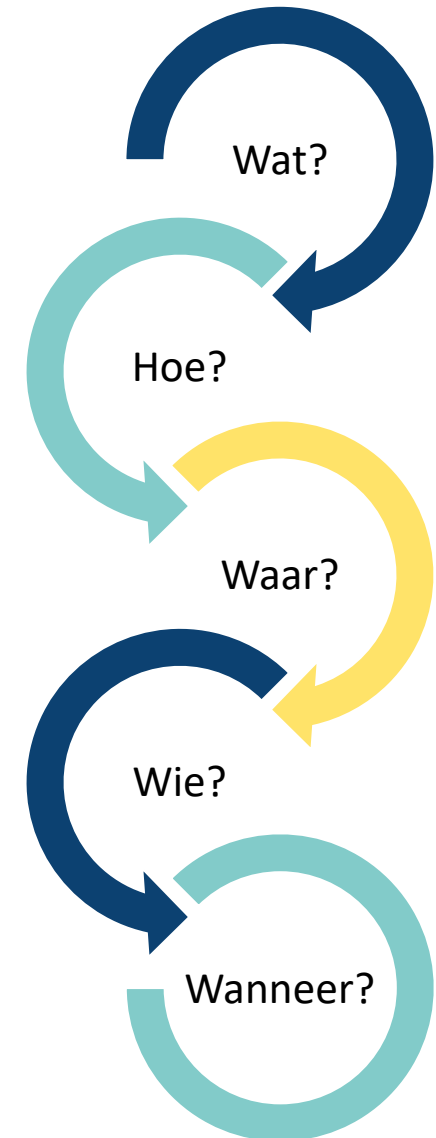
- bestaande kanalen partners

Wie?

- contactpersonen

Wanneer?

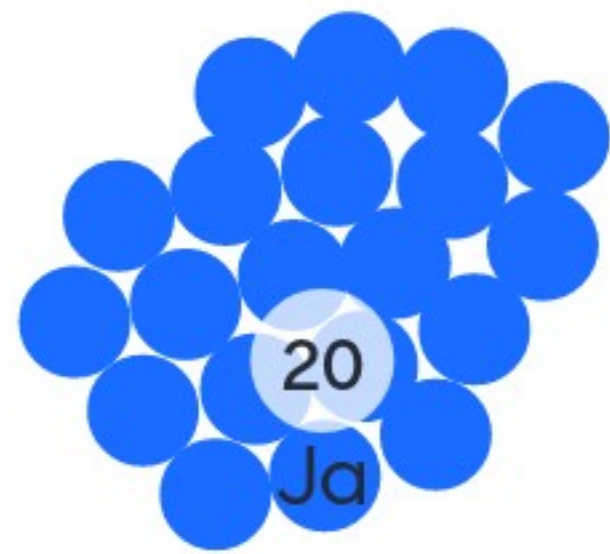
- vb timing nieuwsbrieven
- frequentie

Poll Mentimeter

Is het voor u (of uw organisatie) wenselijk dat de kanalen van LLAEBIO ook activiteiten/nieuws/onderzoek van uw organisatie verspreiden?

0
Neen

Via welke andere bestaande kanalen kunnen activiteiten van LLAEBIO gedeeld worden (binnen of buiten je organisatie)?

Veldverkenners

biopraktijk nieuwsbrief

Social media, lerende netwerken, ...

BioForum nieuwsbrief bioboeren elke 2 weken,
contactpersoon: Tom.wouters@bioforum.be

Wervel-twitter (doe ik al)

Biopraktijk nieuwsbrief, eigen nieuwsbrief/website van alle partners, whatsapp groep? Bestaat het platform AE in Vlaanderen nog?

lokale televisie?

communicatie binnen het netwerk van Voedsel Anders

Wanneer het relevant is voor biodiversiteit zal ik zeker binnen INBO delen

Via welke andere bestaande kanalen kunnen activiteiten van LLAEBIO gedeeld worden (binnen of buiten je organisatie)?

Indien gelinkt aan FAB (Functionele agrobiodiversiteit) kan dit via Facebook van FABulous Farmers mee verspreid worden. Er zal dan steeds een tag gemaakt worden naar de organisatie die dit verspreidt.

Facebook

Terugkomdag

- 30 maart
- Welke onderwerpen komen aan bod in 2021?
- Ideeën over management en communicatie?
- Wie heeft zin om 30 maart mee te organiseren?
- Live zal wellicht geen optie zijn, suggesties voor alternatieven zijn ook welkom.
- Stuur mail naar llaebio@ilvo.vlaanderen.be

Voorstelling projecten partners

Roterend begrazen

opzetten van een lerend netwerk

W ...
ERV
EL

Odisee
DE CO-HOGESCHOOL

ILVO

Inspiratie

- Bedrijfsbezoek in 2017 bij Dany Dubois (†2020)

Dany Dubois - pionier roterend begrazen in Grosage (Franstalig)

Pier review - kronkelt van boer tot boer • Mar 12, 2020

00:00 36:18

Share

The video player shows a thumbnail of a green field with a herd of cows grazing under a cloudy sky. The interface includes a play button, a share icon, and a progress bar.

- pioniers in Frankrijk, VS, VK en ...het Land van Ny

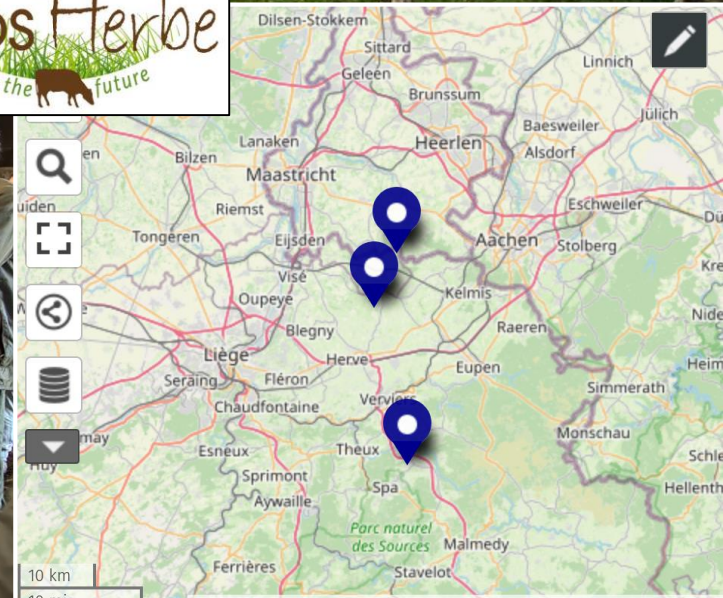
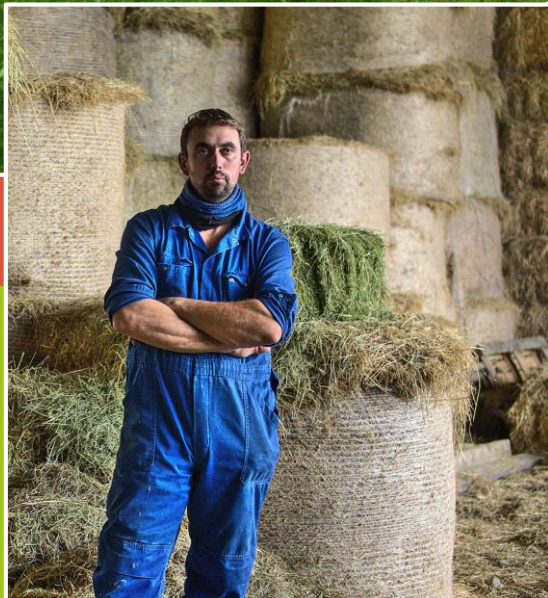

2019-2020: drie bijeenkomsten

Okt 2020: excursie nabij Luik

W...
ERV
EL

2021-2022 *regeneratief begrazen*

Lerend netwerk: www.wervel.be/gras

Jo Vicca - jo.vicca@odisee.be

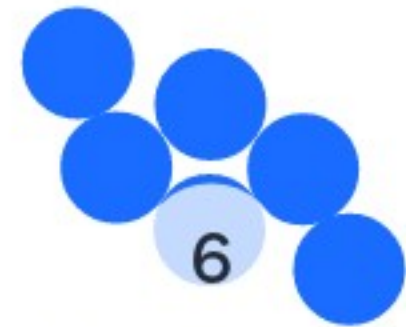
Jeroen Watté - jeroen@wervel.be

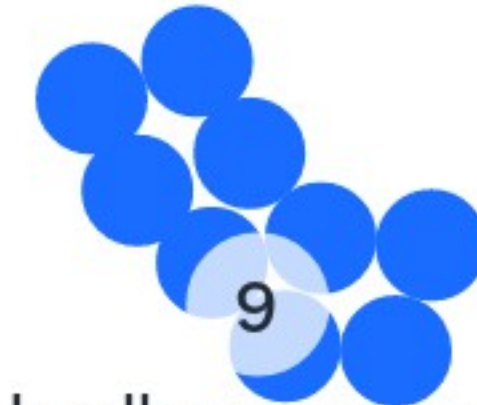

Poll Mentimeter

Regeneratief begrazen: samenwerking tussen akkerbouwers en veehouders

Haalbaar

Haalbaar maar...

0

Helemaal niet haalbaar

2

Niet haalbaar binnen huidige mestwetgeving

AGENTSCHAP
INNOVEREN &
ONDERNEMEN

Vlaanderen
is ondernemen

AGROFORESTRY 2025: VERANDERINGSTRAJECTEN GERICHT OP SYSTEEMOPTIMALISATIE EN HAALBARE VERDIENMODELLEN

11/01/2021 – LLAEBIO

ILVO

inagro

 Bodemkundige
Dienst van België vzw

 BOEREN
NATUUR
VLAANDEREN

 PRAKTIJKPUNT LANDBOUW
VLAAMS-BRABANT

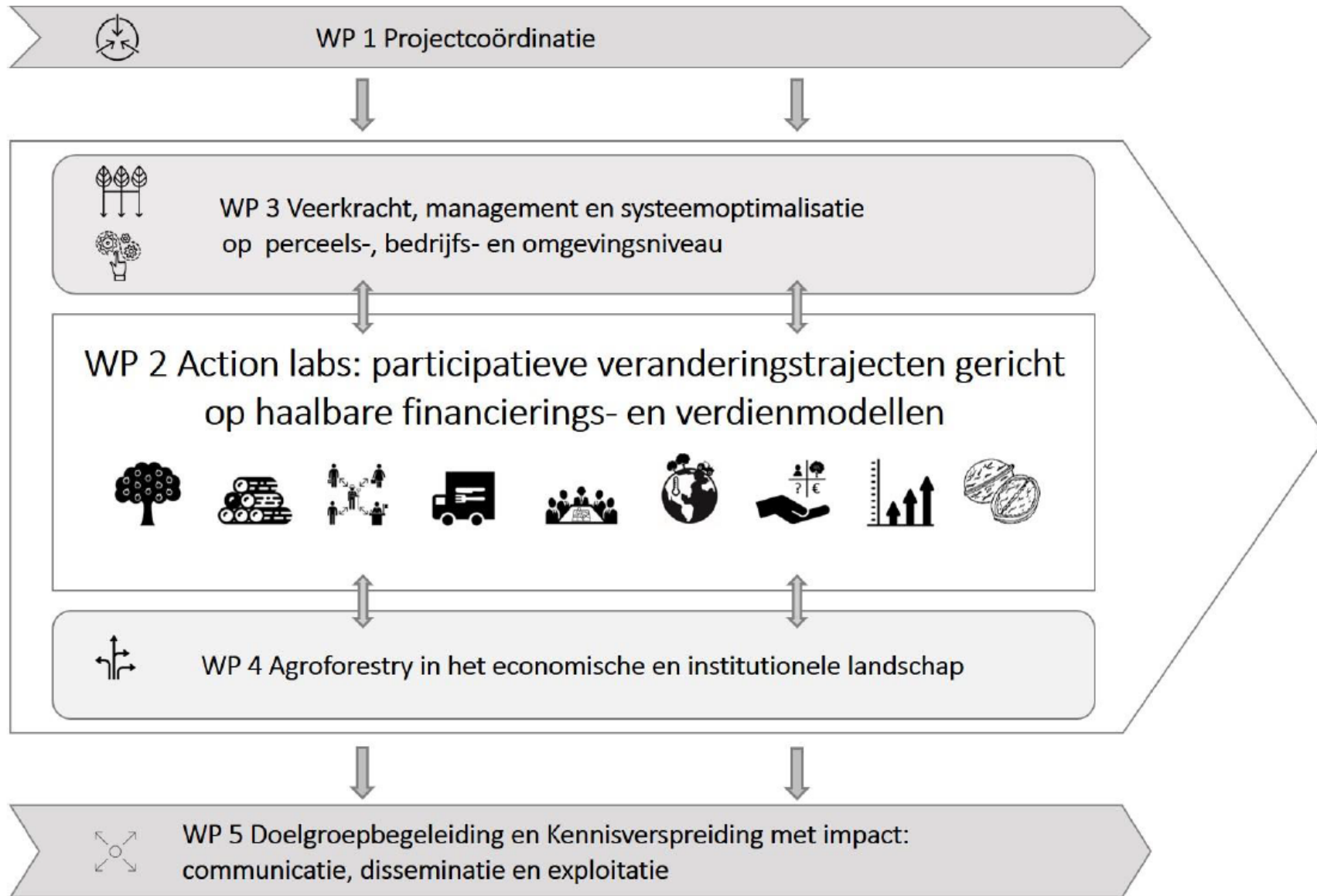
Doelstelling Agroforestry 2025

Het verhogen van de toepasbaarheid van agroforestry binnen de Vlaamse landbouwsector,

via het **optimaliseren** van de verschillende facetten binnen dit **teeltsysteem**,

alsook via de **screening en ontwikkeling** van haalbare **financierings- en verdienmodellen**.

Eveneens: AF 2025 als connector

WP2 : 9 veranderingstrajecten/action labs

1. Productie- en verdienmodellen voor **fruitbomen** in agroforestry
2. Productie- en verdienmodellen voor **notenbomen** in agroforestry
3. Productie- en verdienmodellen voor **houtproductie** in agroforestry
4. De **Pomona community** als maatschappelijk gedragen verdienmodel voor ...
5. Beleidsontwikkelingen en valorisatie van producten en diensten uit **silvopastorale agroforestry**
6. **Fruit-met-LEF model** als maatschappelijk gedragen verdienmodel voor AF
7. Financieringsmodellen voor **koolstofopslag** als geleverde (klimaat)diensten
8. Naar een hogere productiviteit van en groter draagvlak voor klassieke **alley cropping**

Aanpak Action Labs in AF2025

Coach

Expert

Ambassadeur(s)

Trekkers
bepalen

Actoren en
stakeholders
bepalen

Visie en
doelstellingen
bepalen

Noden en
acties
bepalen

Acties
uitvoeren en
evalueren

- Richtlijnen voor *actor mapping* en *snowball sampling*

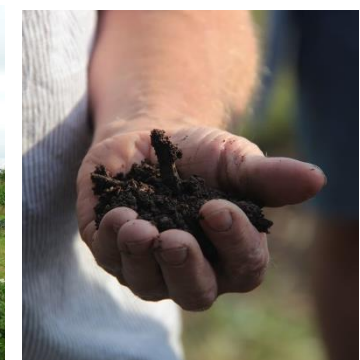
- Richtlijnen voor workshops

- Richtlijnen voor workshops

- Richtlijnen voor tussentijdse en eindevaluaties
- Roadmaps met aanbevelingen en acties

WP3: management & optimalisatie op perceel en bedrijfsniveau

1. Optimalisatie van de **gewasopbrengst** in AF-systemen met **akkerbouwrotatie**
2. Ontsluiten potentieel voor AF in **groenteteelt**
3. Optimalisatie van de **boomcomponent** in AF-systemen
4. Opwaarderen van de **boomstrook**
5. **Koolstofopslagpotentieel** van AF in verschillende contexten

WP 4 Agroforestry in het economische en institutionele landschap

- Economische input leveren aan de veranderingstrajecten (WP 2) wanneer nodig
- Bedrijfseconomische analyse: economische haalbaarheid van AF-systemen
- Experimenteel-economische analyse: de invloed van het 'enabling environment' (markt, beleid en andere) op de bereidheid van landbouwers om AF systemen toe te passen

WP5: Kennisdeling & communicatie

- WP2=interne communicatie, WP5=externe communicatie
 - Communicatie over het project
 - Disseminatie: projectresultaten → naar potentiële toepassers
 - Exploitatie: projectresultaten gebruiken
 - **Inclusief: bedrijfsbegeleiding, online AF Planner, beleidsinteractie**
- Steeds op maat van actoren/diverse groepen eindgebruikers:
 - Landbouwsector,
 - Landbouw-ondersteunende organisaties,
 - Beleid,
 - Omgevingsactoren,
 - Consumenten

Bedankt!

AGENTSCHAP
INNOVEREN &
ONDERNEMEN

Vlaanderen
is ondernemen

ILVO

inagro

Bodemkundige
Dienst van België vzw

BOEREN
NATUUR
VLAANDEREN

PRAKTIJKPUNT LANDBOUW
VLAAMS-BRABANT

Poll Mentimeter

Voor welke vorm van agroforestry is er volgens jullie meest potentieel in Vlaamse context?

silvopasture

Combinatie met vee (beschutting + voeder (micro-elementen))

integratie diverse fruitsoorten en vooral boom-/struikvormen

fruitbomen, hoe graag ik ook voedselbossen zou schrijven

jullie weten dat wellicht beter

focus op kleinschalige vormen van agroforestry

in combinatie met weiland

combinatie fruitbomen + vee

alle vormen moeten haalbaar zijn als we maar willen ook een voedselbos

Voor welke vorm van agroforestry is er volgens jullie meest potentieel in Vlaamse context?

Op maat van elke situatie

Afhankelijk van de ruimtelijke context en de boer.

bomen op weiland maar niet noodzakelijk beperkt tot fruitbomen (d.i. de klassieke hoogstamboomgaarden)

Silvopastoralisme

de juiste toepassing per schaal

Nieuwe verdienmodellen

11 januari 2021

LLAEBIO Draait Door

"Verdienmodellen die kunnen bijdragen aan een correct inkomen voor de boer en die vandaag (nog) niet gangbaar zijn."

Inspelen op vragen uit markt en maatschappij.

Individueel per bedrijf vorm te geven.

Nieuwe teelten in een gezonde bodem

- Granen en peulvruchten.
- Onderdeel van een duurzaam teeltplan.
 - Organisch materiaal, dieper wortelen, biodiversiteit verhogen, minder inputs nodig, ...
- Lokale verwerking door bakkers, brouwers, voedingsproducenten, ...
- Inkomsten voor diensten? Oa carbon farming.

Webinars en online netwerkevents, bv ism Generation Food.

Rundvee met weinig input en hoge toegevoegde waarde

- Technieken uitwisselen om milieu- en klimaatimpact te verminderen, koolstofopslag en biodiversiteit te verhogen.
- Kosten besparen, meerkost verwaarden.
- Inkomsten voor diensten? Oa carbon farming.

Lerend netwerk met 8-tal rundveehouders uit gans Vlaanderen. Melkvee en vleesvee, korte en lange keten, gangbaar en bio, ..

- Maatwerk
- Nood aan klankbord en expertise
- Specifieke vaardigheden
- Niet vermarktbare diensten
- Beleid dat ondernemerschap steunt

Poll Mentimeter

Waar zie je meeste kansen voor verwaarding van koolstofopslag in de bodem?

Via een hogere prijs van het product

Via partnerschappen met bedrijven die uitstoot willen compenseren.

Via vergoeding van de overheid

Er is geen hogere prijs of andere vergoeding nodig door minder inputs, gecombineerd met hogere opbrengsten

farming
for
climate

LES HOMMES ET LA TERRE

MENS EN AARDE

Oktober 2020

FARMING FOR CLIMATE BOUWT EEN ECOSYSTEEM MET VIER SPELERS OM DE AGRO-ECOLOGISCHE TRANSITIE TE VERSNELLEN

LANDBOUWERS

Willen de kwaliteit van de gronden garanderen voor toekomstige generaties
Willen hun eigen CO2 uitstoot en hun voetafdruk op het milieu beperken

BURGERS

Willen gezond voedsel, geproduceerd op een duurzame wijze
Willen door hun aankopen hun steentje bijdragen aan een betere wereld

farming
for
climate

LES HOMMES ET LA TERRE

MENS EN AARDE

BEDRIJVEN

Willen hun inspanningen inzake duurzaamheid zichtbaarheid geven
Willen lokaal actief zijn
Willen hun CO2 uitstoot lokaal compenseren
Willen de betrokkenheid van hun medewerkers verhogen

POLITIEKE ENTITEITEN

Willen alle spelers verenigen achter de huidige milieu uitdagingen
Willen productie van gezond voedsel stimuleren

ONZE OVERTUIGING: AGRO-ECOLOGIE LEVERT ZICHTBARE EN POSITIEVE BIJDRAGEN TOT HET MILIEU

Herstel van insectenhabitat

Behoud van waterkwaliteit

Recycling van groen afval

Opvang van koolstof

Bestrijding van bodemerosie

Beperking van CO2 uitstoot

Duurzame productie

Regeneratie van het bodemleven

Prachtige landschappen

Lokaal relevante gewassen

Herstel van biodiversiteit

Productie rijk aan voedingsstoffen

LANDBOUWERS IN TRANSITIE NAAR AGRO- ECOLOGISCHE LANDBOUW ZIJN HET HART VAN HET ECOSYSTEEM

Agro-ecologische praktijken begrijpen o.a. :

Ongekeerde bodem / beperkt ploegen

Vruchtwisseling

Bedekkende gewassen

Geassocieerde gewassen

Direct zaaien

Beperking / stopzetting van het gebruik van
pesticides en van kunstmeststoffen

Gronden beplant met bomen en heggen

FARMING FOR CLIMATE BOUWT BRUGGEN TUSSEN LANDBOUW EN BEDRIJFSLEVEN

Landbouwers stellen **transitieprojecten** voor met de bijbehorende milieuvoordelen (koolstofvastlegging, biodiversiteit, voedingswaarde, landschapsarchitectuur, verbetering van bodem-, lucht- en waterkwaliteit...).

Landbouwers verbinden zich ertoe om gedurende vijf jaar in onderling overleg afgesproken **agro-ecologische praktijken** te hanteren.

Farming for Climate biedt bedrijven de mogelijkheid om de investeringen en de ondersteuning van de landbouwers in transitie te **financieren** (nieuwe machines, herinrichting van akkers, bomen & heggen, overbrugging van tijdelijke rendementsverlaging).

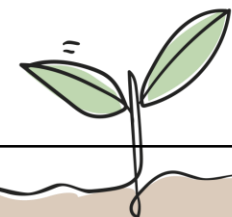
Voert de **projectopvolging, -audit en -controle** uit

Zorgt voor een getuigenisrijk **communicatiepakket**

Organisaties selecteren de voorgestelde projecten op basis van de waarden die ze willen promoten, alsmede van de zichtbaarheid en de lokalisatie van de projecten.

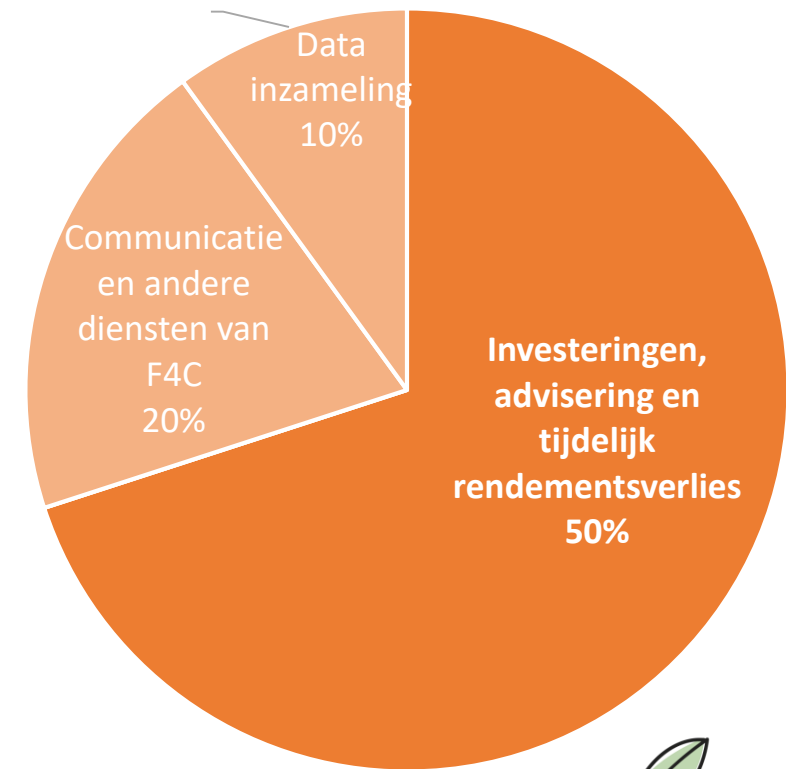
Ondersteunende organisaties zijn dan in staat om hun imago te bevorderen en de trots en betrokkenheid van de werknemers te stimuleren.

BEDRAGEN BETAALD DOOR ONDERSTEUNENDE ORGANISATIES
WORDEN IN ONDERLING OVERLEG TUSSEN F4C EN DE
LANDBOUWER BESTEED AAN INITIATIEVEN MET DE GROOTSTE
BIJDRAGE AAN DE TRANSITIE

Bijdrage van ondersteunende organisaties bedraagt ca 300 EUR / jaar per ha in transitie, dit gedurende 5 jaar voor elk van de ondersteunde projecten

70% van dat bedrag komt rechtstreeks of onrechtstreeks aan de landbouwer toe

Discussie

Evenementen Partners

Voedsel Anders

- Actie 28 januari i.s.m. Boerenforum: voor **beleidsverantwoordelijken**
 - Doel: in de kijker zetten van boeren die werken volgens agro-ecologische principes als bondgenoot bij aanpak van maatschappelijke problemen (klimaat/biodiversiteit/...)
 - Boomplantactie op het bio-bedrijf De Groentelaar in Halle
 - Programma 28 januari
 - 14u: welkom door Voedsel Anders
 - 14.05u – 14.20u: toelichting door Boerenforum
 - 14.20u -14.35u: getuigenissen door collega boeren
 - 14.35 – 14.45u: aandachtspunten van Voedsel Anders bij het GLB en het Vlaams Strategisch GLB-plan
 - 14.45 – 15.00u bezoek aan de akker en boomplantmoment (minister plant een boom)
 - 15.00u – (...): mogelijkheid tot gesprek met aanwezige boeren
 - Digitale actie **breed publiek**: 28/1 tot 17/4 (boerenstrijddag): wekelijks presenteren we een praktijkvoorbeeld rond AE (foto boer/quote/ ev.filmpje) via website/FB pagina VA

Voedsel Anders i.s.m. Velt

- Online sessies rond voeding en duurzame landbouw in februari en maart:
 - Hoe de korte keten aantrekkelijk(er) en sterker maken: een interactieve workshop (Voedselteams)
 - Waarom de moeilijke toegang tot grond een belemmering is voor startende boeren en hoe is dit te verhelpen? (De Landgenoten)
 - het GLB in een notendop /ecoregelingen vertaald naar een verdienmodel voor de veeteelt (WWF en Bioforum)
 - It's not the cow, it's the how: over de kansen voor de veeteeltsector (Wervel, Greenpeace, Dierenartsen zonder Grenzen)
 - webinar zaden
 - Agro-ecologie en de kracht van vrouwen: hoe vrouwen overal ter wereld krachtig zijn in agro-ecologische praktijken (Broederlijk Delen, Solidagro, Oxfam WW)
 -

Bedankt!

